

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENG E D E L M É V E L.

(12.)

Költ *Bétsben*, Böjt - elő - Havának
 (Februáriusnak) 11-dik napján, 1794-dik
 Esztendőben.

Hadi Tudósítások.

Mannheimből, Február. 2-dikán. —
 „Egy Fran. Tiszt jött ide Jan. 30. Trombitással
 együtt, 's következő foglalatú Írást
 hozott: „ A' *Móseli* Seregnek *Oggersheimi*
 fő Kvártélyában, *Essős*-hónapnak (*Pluvios*)
 11-dikén (Január. 30.) az eggy, és meg-
 oszolhatatlan Közöns. Társaságnak második
 esztendejében. *L'Hoche* Polgár a' *Móseli*
 Sereg' Vezére, a' Fran. Közöns. Társaság'
 nevében: Én kívánom a' *Mannheimi* Kom-
 N

mendánstól, Magiffrátustól, és Néptől: hogy egy óra alatt adják-által *Mannheimot*, 's e' végre nyittassák-fel a' kapukat az én kormányozásom alatt lévő Sereg előtt. Az Emberiség' ügye győzedelmeskedik végre. A' Közöns. Társaság' Seregei diadalmasok minden-felől. Jaj annak, a' ki kételkedik még ez eránt. Hogy a' véres ostrom' fájdalmaitól mentt lehessen a' *Mannheimi* Nép, azért küldöm hozzá ezen kívánságomat. Ha az engedett időt el-múlasztja, nem várhat egyebet magára, igazságos bosszú-állásánál egy nagy - szívű Népnek, a' melly nem enged-meg előbb a' maga kegyetlen Ellen-segeinek, míg azokat egészen földhöz nem tsapta.“ — Ezen különös írásra, következő volt a' válasz: „*Mannheim* Várában, Január. 30-dikán, 1794-dikben. Uram! Által-adatott minékünk a' Kegyel-med' mai írása, 's úgy hisszük, hogy az efféle fel-tételekre tellyességgel semmit se tartozunk felelni. B. *Belderbusch*, *Mannheimi* Kommendáns.“

A' midőn *L'Hoche* Generális hozzánk indítá fellyebb elő-adott írását: kezdték vala már még az előtt vissza-vonni magokat a' Frantziák; tsak hamar pedig azután, egészen el-költöztek a' mi szomszédságunkból is. — Most *Mundenheimban*, és *Friesenheimban* feles számú Ts. Kir. Őrizet vagyon. Tegnap, *Neuhofot* is el-hagyták a' Frantziák; hanem vissza-vonulások köz-

ben nem keveset szenvedtek Huszárjainktól. Számos Fran. Foglyok hozattanak ide, a' kik közzül némellyek igen sebesek, nevezetesen egy Kommisszárius is, a' kit *Csiszár* Fő-Hadnagy, *Leopold*-Regementbéli hús Magyar Lovasokkal együtt, 20 Frantzia Vadászoktól vett-el *Mutterstadt* alatt.

Az által - szaladtt Lakosai közzül a' *Rajna*' túlsó mellyékének, sokan térnek már most vissza magok honnyaikba; de a' mellyeket leg-nagyobb részént ki-rabolva és el-pu sztítva találják. *Oggersheim* Városában, a' *Választó-Hertzege* Kastélynak és szép Kápolnának oda minden külső és belső ékessége, 's formája. *Heidesheimban*, és *Dürkheimban* pedig lángok' prédáivá lettek néhány napokkal ez előtt a' *Leiningi Hertzegek*' Kastélyaik. "

Koburg Hertzegetől.

Cambray (Kámbré) Vára felé vizsgálódni küldetett Január. 23-dikán Hadnagy *Kiffel*, negyven Tsászár-Huszárokkal. A' mint a' *Cateau* (Katói) tsináltt úton ment volna, meg-sejtett mintegy 150-ig való lovas Frantziákat. Hírt adván erről az ott leg-közelebb állott Vigyázóinknak, hamar egyesítette magát *Bosányi* Kapitánnyal, a' kivel hús Huszárok voltak; 's *Causoir*-nál meg-támadta az Ellenséget, ötöt le-ölt közzüle, többeket meg-sebesített, egy Hadnagyot pedig, és 3 köz Dragonyost el-

fogott, 's öt lovat is nyert tőlle. Hufzárjaink között egy Káprál fogságba esett, egy Közember pedig sebet kapott, de nem vezedelmeszt.

Jan. 24-dikén délután, feles számmal nyomult *Estreux*ből mind lovas, mind gyalog Frantziáság *Reget de Beaulieuig*, 's villa - nyomta Órállóinkat *Etonoillet*ől; hanem hogy segítségek érkezett a' miéinknek, ök is villa - nyomták az Ellenséget, és sokat is meg - sebesítettek belőlle. — Részünkről egyéb kár annál nem esett, hogy *Godán Uhlánus* Hadnagy alatt nagy sebet kapott a' lova.

Bouchain Várába több Népe érkezvén az Ellenségnek, mindjárt százanként, sőt felesebb számmal kezdette ki-küldözgetni Szagúldóit. Eggy illyetén tzikálóde Fran. csoportot meg - lesett Jan. 25-dikén *Lieu S. Amandnál* a' *Ferdinánd Fő-Hertzeg*' Hufzár-Regementjébéli derék élttes Kapitány *Kováts Úr*, rájok tsapott, 's egész *Bouchain* Váraig kergette őket. A' Várból repített ki Népünk felé egynéhány ágyú-golyóbisokat a' benn lévő Frantziáság, de még is semmi kárt nem tehetett benne; a' miéink ellenben egy Tisztet, és hat Közembert földre terítették a' Frantziák között, többeket sebbe ejtettek, egy Dragonyost, és 3 Hufzárt el-fogtak, 's nyertek tőlök hat lovakat.

A' Török, és Orosz - Birodalombéli Levelek szakadatlanúl írják, hogy az Orosz Tsászárné nagy hadi készületeket tétet a' török fizelekkel határos birtokaiban, nem más végből; hanem hogy a' Török Tsászárnak, ha valami módon akarhatja találna is lenni segíteni a' Frantziákat: ne legyen módja benne.

A' Frantzia Koronához tartozott *Ásiai* birtokok' fő Városának *Pondicherynek* az Ánglusoktól lett meg-vétele, ágyú-durrogatások által adatott tudtára egész *Londonnak*, 's ennek környékjének, Januáriusnak 24-dikén.

Genuából, Január. 22-dik napján. — „Tegnap dél előtt, egy Ánglus hajó, *Genuai* zászlót tett-fel, hogy annál könnyebben el-foghasson egy hajónkat, a' mellyet üzőbe vett vólt. Ez, bé-fzaladt előtte a' ki-kötő helybe. Az Ángl. hajó igen közel merészelt utánna jöni partjainkhoz, mellyet látván a' miéink, valami négyszer löttek feléje; de az első lövés golyóbis nélkül lett, a' többi, golyóbisal ugyan, hanem úgy vólt alkalmaztatva mindegyik, hogy ne ártson a' hajónak, tsupán meg-ijessze azt. Villza-térvén ezen hajó, hírül adta a' dolgot az Ángl. hajós Sereg-osztály' több részének, melly is délután hat Deputátusokat küldött-bé Városunkba, kik által elég-tételt kívánt az ágyúzásért Kormányizékünktől. Az öszve-

tódúltt Nép nem tett ugyan semmi erőszakot, hanem annyit még is tselekedett, hogy ki-fütyölte, és tsúfolta a' Deputatusokat. “

Az *Angliai* Parlamentomhoz Január. 21-dikén tartott belzédéből a' Királynak, igen nevezetes a' többek között ezen tzikely: „A' mi Ellenségeink, eggy ollyatén okoskodás által szerzették a' magok ideigvaló hathatóságoknak eszközeiket, melly arra szabadította őket, hogy egy nagy számú Népnek életével, és javaival úgy bánhassanak, a' mint nékiek tetfzik; és meg-ronthassák minden törvényeit az igazságnak, emberiségnek, és vallásnak; de ezen erőszakoskodások, valamint egy részről belső békételenkedéseket és zürzavarokat szültek szükségesképpen: úgy más részről Fran. Orzágnak természeti és valóságos erejét hirtelen ki-merítették. “

A' hadakozásnak eggy ideig való félbezakasztásáról, annyival inkább a' békeségről éppen nem akar gondolkodni a' Közjóra ügyelő Frantzia Nemzet-Gyülési Deputátzió. — Tudósítván ennek képeben *Barrere*, Január. 22-dik napján a' N. Gyülését arról: hogy már újra Frantzia Örizet vagyon *Fortvaubanban* (*Fortlouisban*), minekutánna végezte volna a' tudósítást, így szólott a' többek között: „Azokban az időkben, mellyekben Királyok hadakoztak Királyokkal, békességet elközlött volna

az idén (ő a' Frantzia Kalendárium szerént szól) a' hadakozás. De midőn egy szabad Nemzetnek 15 Seregei vagynak a' szárazon, 's rettentő ereje a' tengeren: ő rajta áll az, hogy békességet parantsollyon, és tsupán úgy lessz állandó a' békesség. — Még is némelly Újságok békességről szóllanak, és a' Közöns. Társaság' Ofztallyaiban ollyatén írások kerengenek, mellyek a' Nemzet-Gyűléséhez vagynak intézve, 's a' békességet rebesgetik. Ki az, a' ki a' békességről szól? — Azok, a' kik a' Kontra-revolutziót egynehány hónapokra, egynehány esztendőkre akarják el-halasztani. — De készebbek legyünk inkább meghalni, mint békességet kérni. Nézzétek a' Frantzia Népet azon méltóságánál fogva, melly szerént ő még - győzött hulzon - egy Népeket; és tartsátok szemeitek előtt az ő erejét, melly százszor nagyobb lehetne még, mint a' mostani, ha úgy hozná magával a' szükség, hogy még tovább is meg kell győzni az eml. Népeket. — Tehát az egyesült Hatalmasságokhoz egy szót sem kell szóllani a' békességről, nem kell a' hadakozásnak félbe - szakasztásáról is. — A' mi Nép - Társaságaink legyenek rajta, annak az igazságnak meg-mutatásán, hogy a' Kontra - Revolutzió' fészke Londonban vagyon. Oda kell nekünk menni, hogy ezt a' fészket széllyel - hánnyuk. Az az akaratja jött egyfzer *Romának*, hogy ne

legyen többé *Karthágó*, 's — nem lett. „Nagy tapsolás váltotta-fel a' *Barrere*' belzédét, 's kiáltozták minden-felől: Nem kell békesség az öfzve-állott Hatalmasságokkal, nem kell had-szüntetés. “

A' *Rajnai*, és *Móseli* Frantzia Sereg úgy van már most fel-öfztva, hogy egyiknek *Strafsburghan*, a' másiknak pedig *Landauban* van a' fő-kvártéllya.

Chappuy nevezetű 17 éfztendős Frantzia Leány, férjfi-módra öltözködve a' 24-dik Fran lovasRegementben katonáskodott, míg azt nem végezte a' N. Gyűlése, hogy Affzony-személly ne tehessen fegyverrel hadi szolgálatot. Ez a' tüzről pattant Leány meg-jelent a' N. Gyűlésének 19-dik Januáriusi Ülésében, 's reménykedett, hogy avagy tsak ő maga vétessék-ki az említett végzésnek kötelező ereje alól. — „Eggy Affzony-személly' karja, úgymond, szint-olly jó szolgálatot tehet, valamint egy Férjfié, ha az a' tyrannusságnak gyűlölése, és a' izabadságnak szeretete által vezéreltetik. “

A' Frantzia lovas Katonák alá adandó minden lónak az árrát 800 livrára határozta a' Nemzet-Gyűlése.

Elegyes Tudóstítások.

Londonból, Januáriusnak 24-dikén. — „Minekutánna el-végezte vólna a' Király, Jan. 21-dikén az Ország' Rendjeihez tartott fontos Beszédét: külön vált a' *Második*

Tábla az Elsőtől. Az *Első Tábla* mindjárt arról kezdett, szokás szerént tanátskozni: hogy a' Király' beszédére közfönő feleletet kelletik írásban, 's Deputátusok által küldeni ő Felségéhez. Az ebben meg nem egyezett Tagok tsupán 12-en vóltak; a' kik pedig meg-eggyeztek benne, 97-en. — Január. 22-dikén ismét öszve-gyűlt az *Első Tábla*, délutáni 2 órakor; de más napra halasztották azon voksolást, melly által Lord *Stanhopenak*, a' *Frantzia Közöns. Társaság'* meg-esméréséről való fel-tétele egyáltallyában meg-vettetett. — A' *Második Tábla*, minekutánna különös üléshez fogott Jan. 21-dikén: el nem öszlott egész reggeli ötödfél óráig. A' Király' beszédének meg-közfönésére reá nem állott Tagok' száma 59-ből, azoké pedig, a' kik reá állottak, 277-ből állott. — Jan. 22-dikén jelentette *Fox Úr*, hogy *Szárdiniával*, és *Russziával* kötött szövetségéről az *Udvarnak* fog valamit fel-tenni. *Pitt Úr* azt mondotta néki, hogy fel-tételét éppen nem ellenzi. “

A' *Helvétziai Közönséges - Társaság'* Kormányfőjét igen erős ki-fejezésű előadással buzdította a' múltt esztendőben, Nov. 30-dikán a' *Nagy-Britanniai Követ*, *Fitzgerald Úr*, a' *Frantziák* ellen. — *Helvétzia'* Elöljáróinak *Fitzgerald Úr*hoz adott feleletjek tsak most lett közönségesé, 's

ide megy-ki az értelme: hogy „fájdalmasan esik ugyan ő - nékiek, a' Frantzia-Országi rettenetes történetekre, 's azok között az ő sok rokonaiknak (a' néhai Fran. Királyi Helvetus Testörzöknek) is szomorú végekre való emlékeztetés; mindazáltal, Eleiknek példájok szerént, a' mint ígérték, úgy állandóul meg is fogják tartani a' reájok nézve igen hasznos neutrálitást. “

Romából, Január. 18-dikán. — „Némelly helytelenül buzgólkodó Emberek, írott tzedulákat raggattak itt fel az útfazegletekre, kívánván azok által reá-venni a' Lakosokat, hogy világosítanak-ki Jan. 13-dikán estve a' magok épületjeiket, 's ekképpen inneplenék *Basseville* Frantzia Ágens' meg - ölettetésének emlékezetét, melly az említett napon történe a' múltt esztendőben. Ezen gondolatlan szándékot szerentsésen meg-gátolták *Zelada* Kárdinálnak jó rendelései. — Pápa ő Szentsége meg - hirdettette mind *Róma* Városában, mind pedig több részeiben is az *Egyházi-Birodalomnak*, hogy semmi adót se fognak fizetni a' Lakosok ezentúl a' fa-olajtól. “

Varsóból, Január. 22-dikén. — „A' Királyi örökös Tanáts, ismét újj életre hozá azon végzéseit a' *Targovitz* Konfederátziónak (Öszve-szövetkezésnek), melyeket a' *Grodnoi* Ország-Gyülés semmikké tett; ellenben a' melly kötelező és ditsérő

Írásokat adott vala ezen Ország-Gyűlés a' Revolutzió alatt kormányozott Vezéreknek, úgymint: Hertzeg *Poniatovszky Józsefnek*, 's *Kosciuszko*, és *Zabiello* Generálisoknak; úgy nem-különben a' revolutzióbéli vitéz-kedésnek jutalmául adott kereszteket, 's emlékeztető - pénzeket is semmikké tette az említett Tanáts. Egyszermind azt is végezte, hogy egy engesztelő és kegyelem nyerő Deputátziót kell küldeni *Pétersburg*-ba, és hogy tudtára kell adni kerülő levelek által az egész Nemzetnek: mitsoda eszközök vétettnek - elő a' végre, hogy el-háríttat-hasson a' veszély, mellytől félteni lehetett a' Lengyel Közön. Társaságot; és nyilvánvalóvá tétethessék az a' nagy tisztelet, mellyel az egész Lengyel Nemzet viseltetik a' maga hatalmas Frigyeséhez (az Orosz Tsászárnéhoz.) “

A' most *Konstantinápolyban* tartózkodó rendkívülvaló Orosz Követ, hogy annál könnyebben reá vehesse a' Török Tsászárt, egy Orosz hajós Seregnek, a' fekete tengerről az *Archipelagusba* való által-botsátására: azt mondotta néki, hogy az említett hajós Seregnek tsendes és békeséges maga-viselése eránt való ígérétét az Orosz Tsászárnénak, készek lesznek a' *Bétsi*, és *Londoni* Udvarok is, saját fogadásokkal meg-erősíteni. — Ezen ajánlást, fziükségtelennek tartotta a' Török Tsászár,

így szólván: „Én, úgymond, nagyobbra betsülöm a' Tsáczárné' szavát, hogy sem mint kétségesse tehetném azt az által, ha én annak nagyobb hitelességére másoknak erősítő szavokat fogadnám-el.“

Frantzia Ország.

A' jeles, és példás tselekedetek' emlékezetének, oszlopok által való fenn-tartását végzette a' Nemzet-Gyűlése Január. 17-kén, *Thuriot'* fel-tétele szerént, a' ki is egy hosszú beszédet tartott, mellyben így szólott a' többek között: — „Nem állhat-fel a' szabadság, ha nints betsületek a' mesterségeknek, ha a' törvények sinór-mértékül nem szolgálnak, és a' virtusok tekintetben nem tartatnak.“

Januárius' 21-dik napján, a' mellyen tavaly erőszakos halállal hala-meg *XVI. Lajos*, kétszer esküdt-meg a' Nemzet-Gyűlése. — Először, *Couthon'* fel-tétele szerént, arra: hogy vagy szabadságban él, vagy meg-hal; másodszor pedig *Merlin'* kommandálásából: a' Közön. Társaságnak egységére, és meg-oszolhatatlanságára. Egyfersmind azt végezte, hogy ezen a' napon, minden esztendőben nemzeti innep tartasson, a' Revoluzió-piattzán, a' hol maga is meg-jelent, ülés után az egész Gyűlés.

A' salétrom - főzésre meg-kívántató materiának gyűjtése, 's bizonyos ki-szabott helyekre való bé-hordása eránt egy rendelést adott-ki a' Fran. Közjóra ügyelő Deputátzió Január. 20-dika' tájján, melly rendelésében azt mondja, hogy még addig tsak 30 ezer mázsa salétromot lehetett öfzve - keríteni az egész Fran. Közöns. Társaság' földjéről; pedig több kellene két száz ezer mázsánál.

Minden Zálog-házakból ingyen parantsolta vissza - adatni a' Nemzet-Gyűlése az ollyatén zálogokat, mellyeknek betse nem megy felül 20 livrán.

Magyar Ország.

Újvidékről, Febr. 3-dikán. — „*Báts Vármegye'* szélén fekvő *Futak Mezővárosában* tűz támadt Jan. 27-dik napján dél-előtti 9 órakor, 's már 12 órakor tűzben vólt az egész Rátz-Város. Több lett 300 háznál lángok' prédájává. Oda van nagyobb részént a' leg - szebb útsza, az Uraságnak (*Gróf Hadiknak*) régi Kastélyával együtt, mellyben mostanság a' Prefektus lakott. A' sok öfzve - égett ló, szamár, tehén, sertés, juh 's a' t. széltire hevert az útszákon. Az ügye - fogyott Lakosok, számosan kerestek itt magoknak menedék-helyet, míg már újjonnan helyre-állíthatják el-pusztultt épületjeiket. Miről támadott

légyen a' tüz? nem tudatik. — Szerem-Vármegyében is, *Böltin* nevü faluban 17 házak égtek - öfzve, nyóltz napokkal ez előtt. — A' *Kárlóvitziakat* is azzal fenyegette egy Haramia-Banda a' hegyek közzül, hogy ha pénzt nem küldenek számára: fel fogja gyújtani a' Várossokat. — Megtudván ezt a' *Pétervárad*i Kommendáns, tüstént egy Tisztet küldött ötven Emberrel, *Kárlóvit*z' óitalmára. Küldött egyfzersmind vizi puskákat is. “

Sopronból, Februáriusnak 8-dikán. — „Tegnap - előtt (Február. 6-dikán) délutáni egy és két óra között (nevezetesen egy óra után 20 minútummal) itt is vala föld-indulás, nap-keletről nap-nyúgot felé. A' tornyok alkalmasint rengettek, úgy hogy a' harangok is meg-szóllaltak benne, kiváltképpen a' Város - tornyában, melly legmagasabb egélfz Magyar Országban. Kár azonban semmi se esett.

Az ide-való Evangel. Gymnásiumból nem lettek többen Katonákká négy Iffjánál, kiknek neveik: *Jankó*, *Agonás*, *Felctzky*, és *Trszjtjánszky*.

Itt nem sokára, Petsét-viafz - Fabrika fog fel - állíttatni. N. Városunk különkülönbféle mustrákat küldött a' F. Helytartó-Tanátshoz, 's várja a' válaft.

Más nagy Társaság Tzukur-Fabrikát is kíván itt fel-állítani, minthogy divatjában lévén kő - szénünk, igen óltsóba kerülnek ennél fogva a' nagy tüzelések is. Már subscribáltatott is nagy summa pénz az említett Tzukur-Fabrikára, és tsak ő Felségétől várjuk az annak fel - állítására való engedelmet, mellyet ha meg - nyerünk: bezzeg meg - tzukrozzuk akkor Magyar Hazánkban a' savanyú káposztát is. — A' kő - szén' ásása, mellyről már egy ízben bőven emlékeztek az Urak *Hírmondójok-ban*, télen által is jól foly. Itt már mind a' téglát, mind a' meszet kő-szénnel égetik. A' kő - szén - bányát míveltető Társaság, üveg-fabrikát is szeretne *Sopronnak* szerezni. Fövenyünk, és *quartz*-kövünk elég volna hozzá *Sopron* körül. — Bártsak példánkat egyéb Magyar Városok is, hazai meleg vérrrel tekintenek! “

Korponáról, Januárius' 31-dikén. — „Ámbár éjszak felé hajlik vidékünk: még se panaszolhatunk mind ekkoráig is a' télnek keménysége ellen. Vólt ugyan ennek a' hónapnak az elein egy kis havunk, de az más nap mindjárt el-olvadt. Következtek annakutánna egynehány hideg éjtszakák is, de ezeket ismét olly szép vidám napok váltották-fel, hogy mind a' szöllő - mives munka-kezdésre, mind a' szántó-vető, eké-

jének elő-vételére indúlt. — 26-dikán ezen le-folytt hónapnak, délutáni 12 órától fogva, egész más napi 12 óráig esett az eső, 's azt okozta, hogy egy közép-szerű árvíz ereszkedett a' hegyekről, melly is el nem férvén *Krupinitza* patakunk' partjai között, rétjeinket el-borította. 28-dikon, jó formán havazott, de lassan-lassan megént kezd olvadni. “

B é t s.

A' múltt Vasárnap (Február. 9-dikén), ő Felségekkel, és a' Nádor-Ispánnyal együtt meg-jelentek az Udvari Teátromban *Kristina* Fő Hertzeg - Asszony, és Férje, *Albert* Szakfőzóniai Hertzeg is, 's három-fzori tapsolással fogádtattak. *Medonte Re di Epiro* (*Medon Epirusi Király*) nevű izomorú Olasz énekes, és tántzos Játék, először adatott vala azzal az alkalmatos-sággal.

Egy Duna - Szigetben, *Blankenstein*-Huszár - Regementbéli *Pape* nevű Fő - Hadnagy agyon lötte magát a' múltt héten. Egy vólt ezen Fő-Hadnagy azok közzül, kikre, az ő Felsége' részére, a' Tisza - mellyékén való ökör - vásárlás bízott vólt.

